Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 43. Brașovŭ, Vinerĭ, 26 Februarie (9 Martie) 1888.

Brașovŭ, 25 Februarie a. c.

Scirile ce ne sosescŭ de pretutindenĭ suntŭ neliniștitóre.

Împĕratulŭ Wilhelm e greu bolnavŭ. Puterile i se slăbescŭ din ce în ce și în etatea sa fórte înaintată e puțină speranță, că se va puté restabili.

Moștenitorulŭ tronului germanŭ se află asemenea în urma grelei sale suferințe într'o stare desperată, așa că după spusa medicilorŭ, carĭ îlŭ caută, órele vieții sale suntŭ numĕrate.

In Germania domnesce din causa acésta mare iritațiune. Perderea acestorŭ doi principĭ aprópe deodată, sĕmte fiecare, este o grea lovitură pentru imperiu. Speranțe marĭ aveau Germanii în prințulŭ de corónă, care era iubitŭ pentru rarele sale calitățĭ. Elŭ avea sĕ fiă chiămatŭ a duce după mórtea bĕtrânului Wilhelm sarcina grea a unui domnitorŭ peste imperiulŭ germanŭ. Fiiulŭ principelui moștenitorŭ, prințulŭ Wilhelm, este încă prea tînĕrŭ și prea puținŭ espertŭ. De aicĭ marea îngrijire ce a cuprinsŭ tóte păturele societății germane în fața tristelorŭ scirĭ dela Berlinŭ și San-Remo.

Tragica coincidință a periculului, de care este amenințată viéța împĕratului germanŭ și a fiiului sĕu în momentele de față mai stă în legătură încă și cu părerea, ce s'a lățitŭ în timpulŭ din urmă, că aceștia, dér mai alesŭ împĕratulŭ Wilhelm, stăruiescŭ cu totŭ adinsulŭ pentru susținerea păcii și că, după ce nu vorŭ maĭ fi între cei vii, sorții păcii se vorŭ micșora.

De aceea scirea despre gréua îmbolnăvire a împĕratului Wilhelm a produsŭ așa de mare panică la bursa din Viena, încâtŭ îndată a scăḑutŭ cursulŭ hârtiilorŭ de valóre.

Sorții păcii se micșóréză pe ḑi ce merge.

Se spera că prin propunerea Rusiei cestiunea bulgară va întra într'unŭ stadiu pacĭnicŭ. Sprijinită fiindŭ de Francia și de Germania, Rusia a reportată unŭ succesŭ diplomaticŭ, care însĕ nu are nicĭ o valóre practică pentru ea. Turcia în adevĕrŭ fù îndemnată a adresa o notă la Sofia, prin care declară că presența prințului de Coburg în Bulgaria este ilegală. Atâta a dobênditŭ Rusia, Dér Bulgarii suntŭ decișĭ a pune *ad acta* nota marelui Vizirŭ, și nicĭ căĭ dóre capulŭ de urmările ei.

Póte că cei din Petersburgŭ au speratŭ multŭ dela intervenirea diplomatică a Turciei la Sofia. Bulgarii însĕ parŭ a fi decișĭ de a nu lăsa sĕ-i turbure nimicŭ. Ei ḑicŭ, că destulŭ au totŭ așteptatŭ, ca marile puterĭ sĕ ajungă la o ințelegere asupra regulării cestiunei bulgare. După ce acuma ei înșișĭ au căutatŭ sĕ-șĭ ajute și după ce prin alegerea prințului Ferdinand au făcutŭ finitŭ crisei, de care a fostŭ bântuită țéra lor, Bulgarii declară că suntŭ resoluțĭ a susține pe principele de Coburg pe tronulŭ bulgarŭ până la estremitate.

E învederatŭ că în asemenĭ împrejurărĭ Rusia nu se va mulțumi cu simpla declarare de ilegalitate a Porții, ci va merge unŭ pasŭ mai departe. Se și vorbesce de nouĕ propunerĭ ale Rusiei, carĭ vorŭ avé negreșitŭ de scopŭ a face „sĕ se restabilêscă ordinea" în Bulgaria după dorința Țarului.

Se asigură, că negociările între cabinete se continuă și că cabinetulŭ din Petersburgŭ își dă marĭ silințe de a câștiga și pe Austro-Ungaria, Italia și Anglia pentru părerile sale. Ba mai multŭ, se pretinde că aceste trei puterĭ arŭ fi chiar dispuse de a primi mĕsura propusă în contra prințului Coburg, dér voiescŭ numai sĕ scie mai înainte, că ce are sĕ se întêmple după gonirea lui din Bulgaria. Asupra întrebării, că ce are sĕ urmeze Rusia însĕ observă mare tăcere, ceea ce nasce numai bănuielĭ la celelalte puterĭ în privința planurilorŭ ei.

Intr'aceea partida rusofilă din Bulgaria earășĭ își ridică capulŭ. Karavelov a fundatŭ unŭ nou ḑiarŭ „Trnovska Constitutia," care critică în modulŭ celŭ mai aspru guvernulŭ actualŭ Stambulov-Radoslavov, apelândŭ la Bulgarĭ ca sĕ considere pe Rusia, care a creatŭ Bulgaria cu marĭ jertfe, ca unŭ „idolŭ" alŭ lorŭ, și sĕ nu se încrédă în Austro-Ungaria cea „nesățiósă." „Idealulŭ Rusiei," ḑice numita fóia, „e Macedonia pentru Bulgaria. Austro-Ungaria însĕ rĕmnesce la Macedonia ca sĕ șĭ facă drumŭ printr'însa până la mare."

Grele ḑile îi mai aștéptă dér încă de aci încolo pe Bulgarĭ și cu dênșii vorŭ trebui sĕ sufere mai multŭ séu mai puținŭ tóte poporele cele micĭ din peninsula balcanică, carĭ suntŭ decise a-șĭ apĕra cu tóte puterile libertatea și independența.

Francia și situațiunea europénă.

In camera francesă, Marchisul *de Breteuil* a ținutŭ la 29 Februarie n. o interesantă vorbire, care a făcutŭ sensațiune. Acéstă vorbire se póte considera ca unŭ rĕspunsŭ la discursulŭ de deunăḑile alŭ lui Bismark.

Marchisulŭ de Breteuil, precum se scie, a întreprinsŭ împreună cu Lordulŭ englezŭ Randolph Churchill o călĕtoriă în Rusia și au fostŭ primițĭ cu distincțiune la curtea Țarului. Vorbirea a rostit'o marchisulŭ cu ocasiunea desbaterii bugetului ministerului de esterne și a fostŭ ascultată cu atențiune încordată, în unele locurĭ primită cu aplause, în altele cu contraḑicerĭ. Étă în esență ce a ḑisŭ:

Vréu sĕ vorbescŭ despre alianța triplă încheiată în 1887. Ințelegerea dintre Austria, Germania și Italia e pré importantă, decâtŭ ca sĕ nu se ia în considerare, pe lângă tótă reserva, de pe tribuna camerei francese, că ce prețuesce ea din punctŭ de vedere francesŭ și ce atitudine impune ea Franciei. Décă e vorba de unŭ interesŭ francesŭ față cu streinătatea, atuncĭ nu esistă nicĭ monarchiștĭ, nicĭ republicanĭ, ci numai Francesĭ, (Aplause).

Fără a lua în sémă publicarea tractatului de alianță austro-germanŭ, cred că politica alianței triple e pacĭnică, deórece *Bismarck* a declaratŭ dóră acésta. Mai importantă însĕ în favórea păcii este *defectuositatea și neputința alianței triple*. Forțele puterilorŭ aliate nu suntŭ mai tarĭ, decâtŭ ale puterilorŭ rĕmase independente. Acésta însemnéză multŭ pentru echilibrulŭ europeanŭ, este cea mai bună, póte că singura garanțiă a păcii. (Aplause). Pentru ca sĕ evite rĕsboiulŭ în Europa, órĭ póte ca sĕ dicteze voința sa Europei, prințulŭ Bismark, neliniștitŭ prin *independența Rusiei*, a căutatŭ aliațĭ. Póte că, șĭ-a gânditŭ el, isbucnesce rĕsboiulŭ contra voinței sale. In acestŭ casŭ Austria póte sĕ atace pe Rusia, și Italia sĕ dea de lucru Franciei. Atuncĭ elŭ ar putea interveni într'o direcțiune orĭ într'alta, spre a obținea în fine unele folóse. Negustoria nu pare avantagiósă pentru celelalte douĕ puterĭ aliate. Dér Austria n'a pututŭ resista propunerilorŭ Germaniei și acésta nu trebue sĕ i-o luămŭ Austro-Ungariei în nume de rĕu. Italia a pututŭ, în casulŭ unui rĕsboiu cu Francia, sĕ nutrescă îngrijirĭ pentru litoralii sĕi; dér Bismark făcŭ sĕ lucéscă înaintea ochilorŭ alianța cu Anglia și așa *Crispi* plecă dela Friedrichsruhe mândru, gloriosŭ și angajatŭ. (Aplause). Anglia urméză de multŭ principiulŭ neamestecării în afacerĭ continentale; Anglia nu s'a alăturatŭ la alianța triplă.

D-lŭ de Bismarck póte fi acum mândru de amêndoi aliații sĕi; dér că óre se baséză și pe pofta lorŭ de rĕsboiu și pe trăinicia lorŭ, asta n'o sciu. In totŭ casulŭ elŭ șĭ-a sporitŭ puterea militară. Bismark trebue că era îngrijatŭ, că, décă Rușii arŭ bate pe Austro-Ungaria, după cea dintêiu ciocnire s'ar face pacea fără elŭ în schimbulŭ unorŭ promisiunĭ orĭ unei concesiunĭ din partea Rusiei. Ba trebue că s'a și 'ntrebatŭ, că óre Austria a ertatŭ Prusiei, fiindŭ că acésta a luatŭ la sine supremația în Germania, și că óre acestŭ cugetŭ n'ar aduce repede la cale între Austria și Rusia pacea, care ar lăsa pe Germania singură între Rusia și între Occidentŭ (Francia). Italia n'are nicĭ unŭ interesŭ sĕ pórte rĕsboiu cu cineva. O victoriă nu i-ar puté oferi nimicŭ, dér o perdere i'ar putea pune totulŭ în jocŭ; pentru o astfelŭ de aventură au Italienii pré mult spiritŭ politicŭ. Sunt convinsŭ, că cancelarulŭ imperiului nu se 'ncrede multŭ în obligamentele ce și-le-a luatŭ Crispi, care în acéstă afacere póte că nu representă opiniunea națională a țĕrei sale (Aplause), și care mâne póte cădé ca unŭ simplu ministru francesŭ. (Rîsete și aplause 'n drépta).

Geniulŭ lui Bismarck, destoinicia sa diplomatică, au împedecatŭ până aḑĭ isbucnirea rĕsboiului. Dér décă elŭ ar avé deplină încredere în aliații sĕi, atuncĭ n'ar spori astfelŭ înarmările. De aceea a și întrebuințatŭ tóte mijlócele de seducere, ca sĕ înduplece pe Anglia a se alătura la alianța triplă, căcĭ de acolo atêrnă ajutorulŭ din partea Italiei. Câtva timpŭ sĕ părea că lordulŭ *Salisbury* vré sĕ cedeze, dér în curêndŭ vĕḑŭ elŭ, că partidulŭ sĕu nu l'ar urma pe acéstă cale. De aceea sunt convinsŭ, că *Anglia e liberă de orĭ-ce angajamentŭ* și nu e înclinată a'șĭ lega sórtea de Germania, Austria și Italia (Aplause). Anglia e ocupată mai multŭ cu afacerile sale asiatice, decâtŭ cu ale continentului. Eu credŭ că temerile ei privitóre la înaintarea Rușilorŭ în Asia suntŭ exagerate, dér suntŭ convinsŭ, că *Anglia ar lăsa bucurosŭ pe Țarulŭ sĕ înainteze în Europa către Marea Mediterană, décă Rusia ar renunța a înainta către Afganistanŭ.* Anglia ințelege, că mai curêndŭ cere interesulŭ ei a se alia cu Rusia decâtŭ a apuca pe calea alianței triple. *Bismarck se póte găsi așadér, într'unŭ momentŭ datŭ între Francia și Rusia.* Se pare că elŭ nu se îndoiesce că'i póte bate pe amêndoi, dér cu tóte milionele sale de soldațĭ *póte elŭ risca* într'o luptă *esistența împĕrăției?* De aceea credŭ, că Germania e mai puținŭ mulțămită cu alianța triplă, decâtŭ cum e în aparință, mai alesŭ fiind că Rusia e așa de rĕu înlocuită în alianță, și de aceea Germania nicĭ nu vré isbucnirea rĕsboiului.

Dér Germania mai are și alte motive, înaintea cărora trebue sĕ ne plecămŭ: vêrsta *împĕratului* și din nenorocire starea sanitară neliniștitóre a *prințului de corónă* [Mișcare]. De sigurŭ din causa nouei atitudinĭ a împĕratului Rusiei, din causa liberei sale procederĭ și a jertfelorŭ sale pentru sporirea forțelorŭ militare vedemŭ pe celŭ mai încarnatŭ dușmanŭ alŭ Franciei atâtŭ de nervosŭ și neliniștitŭ. Deja în 1875 aveamŭ o *datoriă de recunoscință către Alexandru II.* (Aplause); dér în țéra nóstră suntŭ așa de vii simpatii pentru Rusia, încâtŭ nimenea nu va regreta *mărirea acestei datorii.* (Indelungĭ aplause și mișcare pe tóte băncile). De când Țarulŭ a eșitŭ din vechia alianță triplă, Bismarck a regretatŭ mai multŭ decâtŭ odată că n'a lăsatŭ deja mai nainte Franciei sânge până la ultima picătură, *saigna à blanc*, precum s'a esprimatŭ elŭ, aḑĭ acésta nu mai e cu putință, nu fiindŭ că credŭ, că *alianța cu Rusia* ar fi aḑĭ realisată, ba sunt de părere chiar, că *încă n'a sositŭ momentulŭ* pentru o astfelŭ de alianță, ea ar puté precipita evenimentele, dér ajunge a fi firmŭ convinsŭ, că *Rusia are unŭ inetresŭ capitalŭ în esistența nóstră* [Aplause]. Décă ar esista numai simpatii reciproce și antipatii comune, așŭ fi mai scepticŭ, dér Rusia are interesŭ a ne susține ca mare putere spre a face mai culantă [se se înduplece mai ușorŭ] în afacerĭ orientale, căcĭ de 150 de anĭ *Rusia nicĭodată n'a renunțată la ținta sa: Constantinopolulŭ*. S'a creḑutŭ, că Rusia devine pré mare și puternică, și a fostŭ combătută. De atuncĭ raporturile privitóre la Marea Mediterană s'au schimbatŭ. Italia, Anglia și Francia au devenitŭ puterĭ maritime importante, istmulŭ Suez a fostŭ tăiatŭ și *nicĭ o națiune nu s'ar mai lupta pentru esistența Sultanului. Din* punctŭ de vedere francezŭ, cestiunea Orientului se póte privi aḑĭ altfelŭ decâtŭ înainte cu 30 de anĭ. (Aplause)

Bismarck a rĕsturnatŭ pe continentŭ echilibrulŭ europénŭ și elŭ singurŭ e responsabilŭ pentru grozavele înarmărĭ, ce apasă Europa. (Aplause). Dér elŭ nu póte împedeca ca Anglia sĕ se gândéscă la interesele sale asiatice Rusia sĕ rĕmână neînfrântă, și Francia sĕ fiă o națiune mare, ca față cu tripla alianță sĕ esiste trei marĭ puterĭ independente, pe care interese comune le potŭ opri

într'unŭ momentŭ datŭ. Tóte opintirile nóstre sĕ ţintéscă a trage folosŭ din acéstă stare a lucrurilorŭ. (Vii aplause). *Acéstă problemă ar fi de sigurŭ mai uşórŭ décă Francia n'ar avea în contră-i chiar forma sa de guvernŭ.* (Protestărĭ în stânga aplause în drépta). O democraţiă nu póte însufla spontaneu încredere suveranilorŭ regenţĭ. (Proteste şi mişcare). Timpul póte slăbi acéstă impresiune, décă republica îşĭ dă silinţa a fi moderată. (Larmă în stânga). Dér ce sĕ ḑică omulŭ, când *în 17 anĭ au fostŭ 17 miniştri de rĕsboiu?* (Aplause în drépta, vii întreruperĭ în stânga). Pretutindenea domnesce *nestatornicĭă*, pretutindenea daĭ de neputinţa de a începe tractărĭ, deórece nimenea n'are perspectiva de a rĕmânea şése lunĭ la guvernŭ. (Indelungată larmă în stânga. | Leygnes strigă: Tovarăşii d-tale au provocatŭ tóte crisele]. Faceţĭ politică internă bună şi atuncĭ va fi cu putinţă o bună politică esternă.

Vorbitorulŭ apostrofézá apoi pe ministrulŭ de esterne Flourens, căruia îi ḑice, că vorbirea sa electorală i-a stricatŭ, şi doresce ca schimbările ministeriale sĕ se întindă şi asupra celorŭ carĭ au portofolie de răsboiu şi de marină. Camera francesă, ḑice elŭ mai departe, nu va arăta dóră mai puţinŭ patriotismŭ decâtŭ membrii parlamentului germanŭ. Sĕ dămŭ o desminţire cuvintelorŭ lui Bismarck, că noi amŭ nutri ură contra altorŭ naţiunĭ. Dorinţa lui cea mai mare este de a ne isola, sĕ căutămŭ sĕ nu fimŭ isolaţĭ. Sĕ dorimŭ ca Ţarulŭ, care vrea pacea — şi nimenea nu se va îndoi aci la vorbele sale [Aplause] — sĕ stăruiască în situaţiunea sa independentă şi *sĕ rĕmână judecătorulŭ-arbitru asupra păcii.* Trebue sĕ folosimŭ ocasiunea de a'i dovedi adevĕratele nóstre simpatii (Mişcare), dér fără a esagera în demonstraţiunĭ. (Indelungă mişcare. Deputatulŭ Laur: Şi ce faceţĭ cu Alsaţia-Lotaringia? — Strigărĭ respingĕtóre în drépta şi în stânga]. Trebue sĕ dovedimŭ că *suntemŭ amicĭ soliḑĭ. dér discreţĭ.* [Deputatulŭ radicalŭ Dreifuss: Şi independenţĭ.]

Faţă cu *Anglia* domnesce o nenţelegere. Raporturile ar trebui sĕ fiă mai amicale, intenţiunile Angliei privitóre la Egiptŭ sĕ nu fiă puse la îndoială şi sĕ se facă concesiunĭ reciprocŭ. Când *Italia* va fi convinsă despre intenţiunile nóstre pacĭnice şi va vedé, că noi nu suntemŭ geloşĭ de dosvoltarea sa, atuncĭ ne va apropia în cele din urmă comunitatea intereselorŭ. (Esclamărĭ de îndoială.) Francia sĕ rĕmână liniştită şi cu demnitate, sĕ nu neglige nicĭ unŭ mijlocŭ eficace, sĕ nu'şĭ împrăştiă forţele în ţinuturĭ depărtate [Aplause 'n stânga şi în drépta] şi faţă cu alianţa triplă sĕ pregătéscă terenulŭ pe care sĕ se [pótă concentra statele rĕmase independente. Sĕ câştigămŭ timpŭ, fără a ne restrînge prin greutăţĭ ale unorŭ alianţe premerse... [Aci deputatulŭ Laur vré sĕ'lŭ întrerupă, dér de câte-orĭ începe sĕ vorbéscă e înăbuşitŭ de strigătele dreptei şi centrului. — Vicepreşedintele Develle: In cestiunĭ ce privescŭ interesele patriei, e necesară reculegerea şi liniştea, cu atâtŭ mai puţinŭ sĕ'obvină întreruperĭ, alŭ cărorŭ sensŭ s'ar puté altera şi esagera. — Aplause 'n drépta şi în centru; deputatulŭ Laur părăsesce sala între strigăte de batjocură ale dreptei].

Timpulŭ este celŭ mai bunŭ mijlocŭ de vindecare. Miniştri marĭ şi cuceritorĭ marĭ nu vorŭ trăi eternŭ şi rareorĭ au succesorĭ marĭ. Sĕ rĕmânemŭ noi o naţiune mare, *care vré pace, dér care nu se teme de rĕsboiu*; sĕ declarămŭ că Francia *respinge dela sine orĭ ce rĕsboiu ofensivŭ* şi că vré sĕ trăiéscă în pace cu demnitate şi cu onóre. Dela ministrulŭ de esterne nu doresce vorbitorulŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ şi prin cele espuse angagează numai persóna sa. [Indelungĭ aplause 'n drépta. Oratorulŭ e felicitatŭ de soţii sĕi de partidŭ.]

SCIRILE ḐILEI.

„Nemzet," organulŭ guvernului, s'a supĕratŭ rĕu pe D. *Dr. Alexandru Mocsonyi*, pentru că în enunciaţiunea sa, ce am publicat'o şi noi în unulŭ din numerii trecuţĭ, se „identifică cu generalulŭ Doda" şi susţine în publicŭ, că espresiunile pentru carĭ i s'a făcutŭ procesŭ, nu potŭ fi atacate din punctŭ de vedere alŭ legalităţii. Fóia oficiósă mărturisesce că a fostŭ în ideă, că d-lŭ Mocsonyi s'a retrasŭ cu totulŭ de pe tĕrĕmulŭ luptelorŭ politice şi că acum este neplăcutŭ surprinsŭ vĕḑêndu-lŭ, că încă totŭ mai ţine consecventŭ la vederile sale de mai nainte şi nu şĭ-a însuşitŭ „vederĭ mai resonabile şi mai puţinŭ primejdióse pentru statŭ." 'Ĭi displace fórte multŭ lui „Nemzet" solidaritatea d-lui Mocsonyi cu d. Doda şi observările sale au aerulŭ de a dăscăli pe celŭ d'ântêiu pentru acésta. Noi credemŭ că d-lŭ Dr. Alexandru Mocsonyi nu va rĕmâné fóiei guvernamentale datorŭ cu rĕspunsulŭ şi că se va convinge din atitudinea ei, că interesulŭ causei nóstre naţionale multŭ ameninţate reclamă, ca d-sa sĕ nu se mărginéscă numai la acea enunciaţiune, ci sĕ reîntre cu tótă ţăria pe arena luptelorŭ politice alăturĭ cu toţĭ ómenii de bine şi oneştĭ patrioţĭ din sînulŭ poporului românŭ.

* * *

Representanţa comitatensă a *Maramureşului* a hotărîtŭ *sĕ maghiariseze* numele localităţilorŭ comitatului.

Dér pentru aceea comitatulŭ totŭ românescŭ va rĕmâné, de s'ar face macarŭ fărîme duşmanii neamului românescŭ.

* * *

In ultima şedinţă plenară a comunei bisericescĭ rom. cat. din Sibiiu, Dr. Persz în numele comisiunei de şepte, alésă de adunarea generală dela 2 Februarie 1887 pentru ca sĕ adreseze o representaţiune ministeriului de culte şi instrucţiune pentru obţinerea unei *subvenţiunĭ din averea Universităţii săsescĭ spre scopurĭ şcolare ale credincioşilorŭ bisericei rom. catolice* de pe fostulŭ fundus regius, raportă că nu s'a datŭ nicĭ o urmare petiţiunei ce, la sfatulŭ ministrului, din nou s'a adresatŭ Universităţii săsescĭ. Adunarea a hotărîtŭ în urma acésta sĕ se adreseze în acéstă afacere o petiţiune dietei şi cu compunerea acestei petiţiunĭ s'a însărcinatŭ o comisiune de şépte, avêndŭ şi problema d'a face şi paşii necesarĭ pentru obţinerea unui resultatŭ.

* * *

Comisiunea administrativă a comitatului Verőcze din Slavonia, la propunerea viceşpanului Zuvay, a luatŭ conclusulŭ sĕ lucreze într'acolo, ca *sĕ se disolve consiliulŭ (comitetulŭ) comunalŭ din Djakovar* alesŭ în Ianuarie a. c. şi sĕ se numéscă unŭ comisarŭ guvernialŭ. Pretextulŭ e că acestŭ consiliu ar sta sub protectoratulŭ specialŭ alŭ Episcopului Strossmayer.

'Şĭ vorŭ ajunge maghiaronii scopulŭ?

* * *

Gendarmeria din Aiudŭ *a confiscatŭ dela unŭ Românŭ* din comuna învecinată Benedicŭ *o bucată de aurŭ de 75 grame greutate.* Românulŭ, fiindŭ trasŭ la rĕspundere pentru modulŭ cum a ajunsŭ în posesiunea acestei bucăţĭ de aurŭ, rĕspunse că l'a aflatŭ la rădĕcina unui prunŭ din grădina s'a cu ocasiunea săpărei aceluia. Aurulŭ e încă secvestratŭ pĕnĕ ce se va dovedi adevĕrata lui provenienţă.

Crisa ministerială în România.

„România liberă" anunţă, că d. Carpŭ şi amicii sĕi au declinatŭ onórea d'a participa în cabinetulŭ prinţului Dimitrie Ghica. Acelaşŭ ḑiarŭ scrie:

„Până în momentulŭ de faţă nu s'a putută ajunge la constituirea Cabinetului.

Suntŭ dificultăţĭ de teoriă şi de persóne.

In privinţa persónelorŭ, oposiţia-unită declară, că va combate orĭ-ce Cabinetŭ, unde ar pĕtrunde vre-unŭ colectivistŭ. Chiar prinţulŭ Dim. Ghica nu este agreatŭ de dênsa, dér va fi toleratŭ din causă, că Regele a ;credutŭ necesarŭ de a se adresa la preşedintele Senatului pentru respectarea usurilorŭ constituţionale.

De altă parte, maioritatea, deşi a declaratŭ în adunarea dela Senatŭ, prin glasurile d-lorŭ Brătianu, Lecca şi Orĕscu, că va da totŭ concursulŭ sĕu prinţului Dim. Ghica, ea ar fi comunicatŭ noului şefŭ alŭ Cabinetului, că acestŭ concursŭ este condiţionatŭ de aceea ca sĕ participe şi ea la guvernŭ, şi ca sĕ se înlăture absolutŭ orĭ-care membru din oposiţia-unită şi sĕ se mănţină unii înalţĭ funcţionarĭ colectivişti în posturile lorŭ.

In acelaşŭ timpŭ, mai tóte persónele, la carĭ s'a adresatŭ prinţulŭ Dim. Ghica, ar fi declaratŭ, că unŭ guvernŭ, care ar continua sistema colectivistă nu mai are raţiune de a se forma. De aci mai multe deosebirĭ de vederĭ, carĭ mănţinŭ crisa.

Vorbindŭ despre crisa ministerială română *„N. fr. Presse"* ḑice, că nu i se pare fórte probabilŭ, că d. Brătiauu voiesce seriosŭ sĕ persiste în demisiunea sa.

Brătianu, ḑice numitulŭ ḑiarŭ se va retrage atuncĭ, când regele nu va mai voi sĕ-lŭ susţină. Până acuma regele Carolŭ a rechiămatŭ încă după fiecare crisă pe vechiulŭ şi probatulŭ cărmaciu.

Décă nu o va face acuma, — continuă „N.-fr. Presse" — atuncĭ s'ar lăţi credinţa, că este ceva adevĕrŭ în învinuirile oposiţiunei contra ministrului-preşedinte. Pentru d. Brătianu nu esistă altă reabilitare în ochii lumei decâtŭ reîntrarea sa în cabinetŭ. După tóte esperiinţele de până'acum va fi cea mai probabilă soluţiune a actualei crise ministeriale române.

Brânza de Braşovŭ.

Amŭ reprodusŭ în ḑilele acestea sub acestŭ titlu unŭ micŭ articulŭ din „Românulŭ", în care se ḑicea, că camera de

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Gustulŭ de cetitŭ. (2)

Precum se instruesce, se subţiază şi se perfecţionéză gustulŭ individului, totŭ ast-felŭ gustulŭ colectivŭ alŭ publicului. Publiculŭ românŭ în prima epocă a poftei pentru citire n'avusese de unde, prin ce şi cum sĕ'şĭ subţieze gustulŭ şi sĕ'şĭ lumineze judecata pentru apreţiarea operilorŭ de artă. De aceea cetea d'avalma numai pentru a'şĭ sătura pofta. Traducţiunile cele mai rele, originalităţile cele mai pocite mergeau totŭ acolo. Făcea adecă aprópe ca Rusulŭ, care amesteca într'unŭ singurŭ castronŭ tóte felurile de bucate ce i-se serveau, sub cuvêntŭ că totŭ acolo se ducŭ şi că ar fi a perde unŭ timpŭ fórte preţiosŭ mâncândŭ în parte şi pe rêndŭ aceste bucate.

Aḑi nu mai este aşa. Primulŭ lucru ce se vede în renascerea gustului de astă-ḑĭ, — şi nu numai că se vede, dér ţi se impune a fi vĕḑutŭ — este alegerea ce publiculŭ are în cele ce i-se dau a fi cetite, o alegere minuţósă, grea de mulţămitŭ, bănuitóre, s'ar crede că publiculŭ de astăḑĭ — permiteţi-mi espresiunea — a fostŭ adesea trasŭ pe sfóră, aşa că nu pune mâna pe ceva decâtŭ după îndelungă chibzuélă. Atuncĭ, ântâiu, nicĭ nu se gândiau, acum se şi rĕsgândescŭ.

Căcĭ, altmintrelĭ, décă ar lua totŭ cu ochii închişĭ ca odinióră, şi astă-ḑĭ i s'ar oferi în cantitate acelaşŭ numĕrŭ de publicaţiunĭ, fiă volume, fiă broşure, fiă reviste cu maldarulŭ. Şi astă-ḑĭ suntŭ, de le-amŭ numĕra pe tóte câte ne sosescŭ şi de câte numai auḑimŭ, suntŭ cu sutele revistele, broşurile, volumele carĭ aparŭ în cele 40--50 de tipografii ale ţĕrei, fără a numĕra tipografiele din celelalte ţerĭ ale Românilorŭ.

O tipografiă în provinciă trebue, paremi-se, sĕ lucreze, căcĭ de aceea este tipografiă. Stăpânulŭ ei, de este deşteptŭ, n'are decâtŭ a se adresa la vre unŭ autorŭ din partea locului, a'i sgândări puţinŭ pofta de scrisŭ, a-i oferi o combinaţiune din cele mai „avantagióse", cum ḑice dênsulŭ, pentru ca o broşură, o revistă, séu chiar unŭ respectabilŭ volumŭ sĕ apară numai decâtŭ, mulţămită momelei făcute de tipografulŭ deşteptŭ, şi poftei autorului sgândăritŭ şi zădăritŭ de a trece la nemurire fără *returritipiscă.*

Nu ḑicŭ că prin astfelŭ de combinaţiunĭ „avantagióse" literatura română nu folosesce nicĭ odată, dér décă dămŭ peste câteva lucrărĭ bune în maldărulŭ ce poşta ne-aduce celŭ puţinŭ odată séu de două orĭ pe sĕptĕmână, în schimbŭ, Dumneḑeule alŭ răbdării omenescĭ! câte nu suntŭ enormităţile şi parascoveniele ce n'arŭ fi eşitŭ pe lume de n'arŭ fi fostŭ mai susŭ numita „avantagiósă combinaţiune"? Numĕrulŭ acestora e fenomenalŭ.

Pentru ele, nepăsarea publicului continuă cu aceeaşĭ intensitate ca şi mai înainte. Nascŭ şi morŭ, adecă trecŭ dela librarŭ la băcanŭ, fără ca în acéstă durerósă călĕtoriă cineva, afară de autorĭ, sĕ fi simţitŭ pentru ele că'i spuntă măcarŭ o lacrĕmă. Nascŭ cu ḑecimile; dér morŭ cu ḑecimile, aşa că echilibrulŭ se ţine în perfecţiune.

Ceea ce trăesce, şi prosperă, şi atrage atenţiunea publicului, precum şi laudele, lui este şi va fi totdéuna, şi la noi şi la tótă lumea, munca luminată, consciinţiósă şi stăruitóre. Când cetitorulŭ de astăḑĭ întâlnesce aşa ceva în cale-i, se opresce şi simte dorinţa, şi are voinţa de a face cunoscinţă cu o astfelŭ de lucrare. Discernămêntulŭ, alegerea şi hotărîrea acésta ne bucură; ele ne arată că astăḑĭ se'nţelege şi se deosibesce, ceea ce este unŭ semnŭ neîndoiosŭ că, décă au renăscutŭ gustulŭ şi pofta de cetire, astăḑĭ ele se presintă cu condiţiunĭ de viabilitate, vorŭ trăi într'una, nu provisoriu, nu ca printr'unŭ accesŭ intermitentŭ.

E adevĕrŭ vechiu de totŭ acela care spune că „literatura este espresiunea societăţii". Publiculŭ îşĭ face autorii cum este şi elŭ făcutŭ. Pasiunile lui predominante suntŭ şi trebuia sĕ fiă ale scriitorilorŭ. Puţinĭ suntŭ scriitorii de geniu, carĭ apucă în susulŭ curentului şi impunŭ gustulŭ lorŭ individualŭ gustului colectivŭ. Marea maioritate merge cu curentulŭ şi trăindŭ în societate are vederile, dorinţele şi poftele ei.

Alegêndŭ astăḑĭ lucrulŭ bunŭ, apreţiându-lŭ după cum merită, şi distingêndu-lŭ din grămada mediocrităţilorŭ şi nulităţilorŭ, publiculŭ taiă din rădĕcină isvorulŭ de viéţă alŭ lucrărilorŭ mediocre şi nule. Alege, prin urmare lucrurile vorŭ fi de cele pe alese. Nu se va mai vedé pe aceeaşĭ mésă séu pe acelaşŭ raftŭ de bibliotecă unŭ scriitorŭ de frunte şi unŭ scriitorŭ de ceia carĭ, ca sonetulŭ lui Oronte din *Misantropul* lui Molière, sunt *bons à mettre au cabinet*, suntŭ bunĭ celŭ puţinŭ de datŭ pe gârlă, orĭ prin târgŭ cu nasulŭ tăiatŭ.

(„Românulŭ".) Gion.

Luptele politice ale partidelorŭ din trecutŭ.

Conferinţă ţinută la Ateneulŭ din Bucuresci.

„Românul" face o dare de sémă despre conferinţa d-lui *Gr. Tocilescu*, asupra luptelorŭ politice ale partidelorŭ din trecutŭ în România. D-lŭ Tocilescu începe conferinţa, mărturisindŭ că, deşi studiulŭ sĕu se referă la trecutŭ, cu tóte acestea a esitatŭ, vĕḑêndŭ câtŭ de înverşunată e aḑi lupta politică între partide, ca nu cumva cuvintele lui sĕ fiă luate ca o alusiune la timpurile nóstre. D-sa ar dori

comerţŭ din Focşanĭ, constatândŭ că se duce în România brânză falsificată dela Braşovŭ, a cerutŭ ca autorităţile sĕ urmărescă punerea în consumaţiă a brânzei falsificate.

Unŭ consumatorŭ din locŭ ne comunică în acéstă privinţă că şi dĕszulŭ a cumpăratŭ în véra trecută din piéţa Braşovului brânză şi ducêndʼo acasă a constatatŭ, că conţine mai multĭ cartofĭ decâtŭ brânză.

In adevĕrŭ autorităţile competente de aci arŭ trebui sĕ fiă fórte atente în acéstă privinţă, de órece din causa câtorva falsificatorĭ, mai alesŭ precupeţe straine, se compromite industria brânzei de Braşovŭ, care sʼa doveditŭ atâtŭ de escelentă şi bună.

Cei din România potŭ fi convinşĭ, că décă au cumpăratŭ brânză falsificată, acésta nu póte fi numită brânză de Braşovŭ, care, cumpĕrată dela industriaşii şi vêndetorii cinstiţĭ, remâne nʼentrecută în calitate.

Concertŭ în Braşovŭ.

Mercurĭ 2/14 Martie a. c. se va da, precum amŭ anunţatŭ, în sala hotelului Nr. 1 unŭ *concertŭ* de către d-lŭ *Neculae Popovicĭ*, profesorŭ de cantŭ la liceulŭ românŭ de aci, cu concursulŭ D-şórei *Olga Grigorovicz* şi alŭ D-lui *L. Frank.*

Programulŭ concertului este:

Partea I: 1. *Verdi*: Arie din Opera „Un ballo in maschera.“ 2. *a) Tartini*: „Larghetto“ din Sonata G-mol; *b) Bach*: „Air.“ 3. *a) R. Lassel*: „Und ob der holde Tag vergangen;“ *b) Schubert*: „Erlkönig;“ c) *Lassen*: „Sommerabend.“

Partea II: 4. *C. M. v. Weber*: Arie aus der Oper „Euryanthe.“ 5. *Fr. Mendelssohn-Bartholdy*: „Andante“ din Concertulŭ pentru violină Op. 62. 6. *a) G. Dima*: a] „Mieḑulŭ nopţii,“ b] „Seguidilla.“ 7. *Denza*: „De mʼai iubi.“

Cum vedemŭ, programulŭ e fórte interesantŭ.

Inceputulŭ la $7^1/_2$ óre séra.

Preţulŭ întrării: loculŭ I. 1 fl. 50 cr., loculŭ II 1 fl., loculŭ de statŭ 60 cr., studenţii 25 cr.

Biletele se potŭ căpĕta în librăriile d-lorŭ Ciurcu şi Albrecht, precum şi séra la cassă.

ULTIME SCIRĬ.

In camera francesă desbătêndu-se asupra bugetului ministerului de rĕsboiu, Lockroy cere esplicărĭ asupra proiectului de lege prin care se crează posturile a cincĭ inspectorĭ generalĭ ai armatei. Ministrulŭ de rĕsboiu a rĕspunsŭ că inspectorii au sĕ fiă delegaţĭ ai ministerului de rĕsboiu şi mĕsura acésta e de însemnătate capitală, deórece permite *a supraveghia şi studia mai bine pregătirile de rĕsboiu*, precum şi a veghia asupra siguranţei şi apĕrării ţĕrii. (Aplause).

Consiliulŭ de miniştri francesĭ sʼa ocupatŭ în ḑilele acestea şi cu faptulŭ, ca corăbii comerciale franceze sĕ nu pótă întra în porturĭ italiane. In curêndŭ se va presenta camerei unŭ proiectŭ de lege urgentŭ, prin care *se se interḑică întrarea corăbiilorŭ italiane în porturile francese.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 7 Martie, nóptea. — „Reichsanzeiger“ (Monitorulŭ imperiului) anunţă: La rĕcéla generală ce şĭ-a atrasʼo **împĕratulŭ Wilhelm** sʼau mai adausŭ şi durerĭ marĭ abdominale şi apetitulŭ lui sʼa mişoratŭ. In urma acésta **ʼi scadŭ puterile în modŭ însemnatŭ.**

Berlinŭ, 7 Martie, $2^1/_2$ óre. — **Impĕratulŭ a durmitŭ rĕu.** Starea lui este multŭ mai nemulţămitóre. *Principele Wilhelm se află în palatŭ de trei óre, Bismarck de 2 óre.*

Viena, 7 Martie. — Scirile nefavorabile, sosite din Berlinŭ *au produsŭ mare panică la bursă.* Acţiunile de creditŭ au căḑutŭ cu patru, renta de aurŭ cu 1 fl.

Sofia, 7 Martie. — Guvernulŭ bulgarŭ nu este nicĭ decum dispusŭ a se grăbi cu respunsulŭ la nota înaltei. Pórte, prin care se declară ilegală domnirea prinţului de Coburg. Sosirea acestei note nʼa căşunatŭ nicĭ o îngrijire guvernului bulgarŭ.

Constantinopolŭ, 7 Martie. — Cercurile diplomatice de aicĭ aşteptă, ca Rusia sĕ ia o nouă iniţiativă în cestiunea bulgară, dér se îndoesce în resultatulŭ ei practicŭ.

Clopotulŭ metropoliei din Bucurescĭ.

I. P. S. Metropolitulŭ Primatŭ alŭ României a primitŭ următórea scrisoare din partea D-lui A. Farra, consulŭ generalŭ alŭ României la Pesta.

Inaltŭ Prea Sânţite Părinte!

Viu respectuosŭ a aduce la cunoştinţă Eminenţiei Vóstre că, după învittaiunea D-lui Walser, astă-ḑĭ mʼam dus la fabrica d-sale pentru încercarea sunetului clopotului sântei Mitropolii.

Au asistatŭ cu acéstă ocasiune d. Matlekovitz, secretarŭ de Statŭ şi ministru ad-interim la departamentulŭ agriculturei, industriei şi comerciului, d. preşedinte alŭ Reuniunei industriale a ţĕrei precum şi mai multe persóne notabile dela autorităţile locale şi părerea tuturora este că întréga lucrare a clopotului este unŭ capŭ de operă şi că sunetulŭ sĕu dulce şi puternicŭ, corespunḑêndŭ tonului *fa* profundŭ, nu lasă nimicŭ de doritŭ, astfelŭ că opera d-lui Walser va obţiné de sigurŭ şi înalta satisfacţiune a Eminenţei Vóstre.

Clopotulŭ se va transporta la Bucurescĭ îndată ce timpulŭ şi comunicaţiunile vorŭ permite acésta.

Am onóre a fi cu respectuóse omagii şi adêncă veneraţiune alŭ Eminenţiei Vóste

pré supusŭ şi devotatŭ fiu

A. Farra.

consulŭ generalŭ.

DIVERSE.

Casa militară a Ţarului. Casa militară a Ţarului este alcătuită astăḑĭ de 233 de persóne, printre care se află: 87 de adjutanţĭ generalĭ, 44 de generalĭ şi 92 adjutanţĭ personalĭ. Facŭ parte din suită: 13 membri ai familiei imperiale, 2 ducĭ de Leuchtenberg, 1 prinţŭ de Oldenburg, 21 de prinţĭ, 17 de conţĭ 12 baronĭ, 1 sultanŭ şi 146 gentilomĭ. Efectivulŭ casei militare a împĕratului actualŭ a fostŭ cu multŭ micşoratŭ; sub Ţarulŭ Alexandru II era de 430 de persóne. Din cele 233 de persóne arĕtate mai susŭ, suntŭ 126 de ruşĭ, 40 de germanĭ, 5 polonesĭ, 7 finlandesĭ, 2 gruzianĭ, 1 mingrelianŭ, 2 imertianĭ, 1 abhaz, 2 românĭ, 1 armeanŭ şi 1 Kirghiz.

Domnulŭ e de vină. O dómnă, soţia unui fabricantŭ, angagiase, suntŭ câteva sĕptĕmânĭ, o bucătărésă, de care era fórte mulţămită, căcĭ era económă şi gătea bucate gustóse. Alaltaerĭ însĕ acea bucătărésă modelă dete pe neaşteptate concediu stăpânei sale. Dómna, dorindŭ a păstra în serviţiulŭ sĕu o bucătărésă atâtŭ de bună, stăruia sĕ-i spună causa pentru care voesce a părăsi casa ei. În urma insistenţei sale bucătărésa îi mărturisi că domnulŭ ar fi de vină. Stăpâna casei, tare surprinsă şi fórte supĕrată, o întrebă: „Cum, bărbatulŭ meu? óre ʼţĭ-a făcutŭ elŭ oferte netrebnice?“. „Ba!“, rĕspunse bucătărésa, „nicĭ vorbă nu e; dér sĕ veḑĭ, am şi eu unŭ amorezŭ, care ʼmĭ-a ḑisŭ erĭ: ascultă Anico, nu mai voiu de tine, am înţelesŭ acum că eştĭ o femeiă urîtă. Eu urîtă? ʼi-am rĕspunsŭ, nu mĭ-ai spusŭ mai alaltaerĭ: drăguţa mea, Anico, câtŭ de multŭ te iubescŭ! —Póte, ʼmĭ-a replicat, că aşa sĕ fi vorbit, dér acum am înţelesŭ că eştĭ urîtă ca ciuma, décă nʼai fi atâtŭ de urîtă, stăpânulŭ d-tale nu te-ar lăsa în pace, dér fiindŭ că nicĭ nu se uită la tine, nu încape îndoială că eştĭ urîtă“. Stăpâna casei se muncea înzadarŭ sĕ combată logica ciudată a amorezului bucătăresei, care stăruia a părăsi unŭ serviţiu unde domnulŭ nu scie sĕ aprecieze farmecele sale. Póte că la o altă casă va găsi unŭ stăpânŭ mai puţinŭ indiferentŭ şi că amorezulŭ ei nu va mai avé a se plânge de nepăsarea noului ei stăpânŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 8 Martie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.51	Vênd.	8.53
Argintŭ românescŭ .	„	8.45	„	8.48
Napoleon-dʼorĭ . . .	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ . . .	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble rusescĭ . . .	„	101.—	„	102.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 7 Martie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	95.25
Renta de hârtiă 5%	82.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	93.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	108.
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	103.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Transilvane	103.75
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	122.
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	122.60
Renta de hârtiă austriacă	77.25
Renta de argintŭ austriacŭ	78.55
Renta de aurŭ austriacă	107.65
Losurĭ din 1860	132.—
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	855.—

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu

ca lupta sĕ fiă mai puţinŭ crâncenă, mai puţinŭ pasionată de cum se anunţă.

Se întrébă apoi conferenţiarulŭ, décă în trecutŭ au esistatŭ partide organisate cum suntŭ astăḑĭ? Punêndŭ cestiunea acésta d-lui Haşdĕu, d-sa i-ar fi rĕspunsŭ:

— „De ce mĕ întrebĭ? Lupte de personalităţĭ şi lupte de domniă, da, au fostŭ. Partide însĕ politice, esistă óre astăḑĭ, ca sĕ fi esistatŭ în trecutŭ? Ca istoriă, trecutulŭ mĕ intereséză mai multŭ şi despre elŭ vorbescŭ şi ḑicŭ: nu, partide politice nʼau esistatŭ la noi“.

Nu e unŭ rĕu când o naţiune, în locŭ de a fi indiferentă, se intereséză chiar cu pasiune de cestiunile ei vitale, ci din contră, e unŭ semnŭ că acea naţiune e viuă şi că trăesce. La acele popóre, carĭ prin trecutulŭ lorŭ au rĕmasŭ nemuritóre, vedemŭ că pasiunea politică atuncĭ a fostŭ mai pronunţată, când ele au atinsŭ séu sʼau apropiatŭ de apogeulŭ lorŭ de mărire.

Nu pasiunea politică omóră o naţiune; din contră, ea îi dă nouĕ puterĭ. Ceea ce o omóră, suntŭ luptele de persónă, luptele egoiste.

D. Tocilescu ne spune, că la noi luptele partidelorŭ au avutŭ totdéuna unŭ caracterŭ personalŭ, egoistŭ. Ţéra eminaminte agricolă, continuă d-sa, adevĕratulŭ elementŭ românescŭ şi în trecutŭ ca şi acum este ţĕranulŭ românŭ.

Noi nʼam avut burghesiă până acum; amŭ avutŭ numai boierĭ şi ţĕranĭ. Lupte comunale, liberale, cum erau prin alte părţĭ între burghesie şi feudalitate, nʼau esistatŭ la noi. Românulŭ şedea la ţéră, pe la sate. Însăşĭ capitala domenielorŭ nóstre se numea Têrgovişte, adecă têrgŭ mare, spre a se deosebi de acele focare mai micĭ, carĭ se numiau têrgşóre şi carĭ erau unŭ felŭ de simulacru de oraşe.

În oraşele nóstre nʼavemŭ o burghesie românéscă, ci unŭ amalgamŭ străinŭ, şi ca probă, d-sa ne dă însuşĭ numele de oraşŭ (ungurescе *város*) şi numele demnitarilorŭ carĭ îi cârmuiau: *şoltuzŭ, judeţŭ, pârcălabŭ.*

Ca orĭ-ce poporŭ de agricultorĭ, poporulŭ românŭ era fórte rĕsboinicŭ, şi d-sa afirmă, că nu este altulŭ, care sĕ fi purtatŭ atâtea rĕsbóie ca poporulŭ nostru.

Partidŭ însĕ democraticŭ séu partidŭ conservatorŭ nʼa esistatŭ în acestŭ poporŭ agricolŭ. Erau în adevĕrŭ câţĭva boerĭ, carĭ se puteau numi conservatorĭ, fiindŭ că voiau statulŭ quo. Ei se găseau fórte bine în situaţiunea lorŭ de boierĭ şi se temeau de o schimbare de lucrurĭ, care póte ar fi primejduitŭ liniştea lorŭ, aducêndŭ turburărĭ în ţéră.

Aceştia ţineau cu Turcii, cărora ţéra le plătea *haracĭ*, şi arŭ fi dorit ca acéstă stare de lucrurĭ sĕ dureze la infinitŭ.

Alţii, din potrivă, se adresau când la Ungurĭ, când la Polonĭ, ba la Turcĭ, numai spre a veni ei la domniă şi a frămênta lumea.

La noi domnia nu era ereditară, ci electivă, şi acésta deschidea pofta ambiţioşilorŭ la tronulŭ ţĕrii. Este de însemnatŭ însĕ că o singură familiă, aceea a Basarabilorŭ, a stăpânitŭ mai multe secule aceste ţĕrĭ. D-sa intră astfelŭ întrʼunŭ studiu amĕnunţitŭ alŭ sfăşierilorŭ din trecutŭ, şi îlŭ tratéză cu netăgăduita sa competinţă. Rivalităţile între Dăneştĭ şi Drăculeştĭ, epoca atâtŭ de însemnată a lui Mihaiu Vitézulŭ; Cantacuzineştii Cantemireştii şi Brâncoveanu, epoca fanarioţilorŭ, cu unŭ cuvêntŭ tótă istoria nóstră trecută, dela împĕratulŭ Traianŭ, ni-se desfăşură astfelŭ în tablourĭ interesante şi pitorescĭ. Conferenţiarulŭ se opresce cu predilecţiune la Mihaiu Vitézulŭ, la Mateiaşŭ Pribégulŭ apoi, care descălică pentru a doua óră din „acelŭ românescŭ Ardélŭ“, ne arată în urmă drépta espiaţiune a lui Brâncovénu.

Epoca lui Mavrocordatŭ îi dă însĕ ocasiunea de a arunca unŭ paradocs îndrăsneţŭ în istoria ideilorŭ din ţéra nóstră. D-sa, după ce descrie reformele acestuia, — carĭ sĕ scie în ce scopurĭ au fostŭ făcute, cu totulŭ fiscale, — conchide că fanariotulŭ este care a întrodusŭ ideia liberalismului la noi.“ D-sa separă astfelŭ ideia de partidă naţională, alŭ cărei focarŭ în trecutŭ a fostŭ Oltenia, — de unde orĭ ce ideiă naţională a pornitŭ, — de ideia liberalismului, care ne vine dela Fanarŭ.

Şi conclusiunea d-sale suntŭ vorbele lui Camille Desmoulius: „*O, libertate, câte crime nu se comitŭ în numele tĕu!*“

Mărturisimŭ, că ne-amŭ fi aşteptatŭ ca d. Tocilescu, încheindŭ astfelŭ remarcabila d-sale analisă, sĕ ne fi indicatŭ măcarŭ, ce lʼa hotărîtŭ pe d-sa ca sĕ ajungă la o asemenea conclusiune? Óre nu acelaşŭ Mavrocordatŭ, esploatândŭ unŭ simţĕmêntŭ totŭ atâtŭ de măreţŭ ca şi acela alŭ liberalismului, — simţimêntulŭ patriotismului, — nʼa estorcatŭ multe averĭ românescĭ? Insuşĭ d. Tocilescu nĭ-a povestitŭ cum Mavrocordatŭ, făcêndŭ apelŭ la Românĭ sĕ-i dea banĭ spre a rĕscumpăra Oltenia dela Austracĭ, a primitŭ până şi dela o femeiă patriotică, Brâncovénca, 150 de pungĭ.

Altele suntŭ rădĕcinile liberalismului la noi.

„Libertatea, ḑice d. Iohn Lemoine, e o ideiă cultivată, care nu se prinde pe unŭ terenŭ sĕlbaticŭ.“ Ea nu putea încolţi în inima lui Mavrocordatŭ.

Intre liberalismŭ şi ceea ce a voitŭ Fanarulŭ la noi, e unŭ abisŭ, care nu se póte coverşi cu unŭ paradox.

Incheiămŭ, cu acéstă restricţiune, darea nóstră de sémă, dorindŭ Ateneului şi de aci în colo atâtŭ de instructive conferinţe.

M.

Nr. 2165 ex 1888.

CONCURSŬ.

Pentru postulŭ de castelanŭ la castelulŭ din Branŭ, respective pentru postulŭ de inspectorŭ forestierŭ devenitŭ vacantŭ în urma resignărei la servițiu, se escrie prin acésta concursŭ.

Venitele sistemisate pentru acestŭ postŭ suntŭ următórele:

1. 300 fl. v. a. salarŭ anualŭ.
2. 120 fl. v. a. paușalŭ de drumŭ și diurne.
3. 40 fl. v. a. paușalŭ anualŭ pentru îmbrăcăminte.
4. Locuință naturală în castelulŭ din Branŭ.
5. 28 metri lemne de fagŭ, loco castelŭ.
6. Folosința grădinei celei marĭ a castelului și locurilorŭ de castelanŭ în unŭ prețŭ de arendă de 120 fl. v. a. pe anŭ.

Competenții pentru acestŭ postŭ au ca sĕ-șĭ documenteze cunoscințele școlare și praxa în servițiulŭ făcutŭ în scutirea pădurilorŭ și în servițiulu auxiliarŭ technicŭ, sĕ'șĭ aștérnă testimoniulŭ asupra examenului depusŭ în resortulŭ de inspectorŭ forestierŭ, și unŭ testimoniu estradatŭ de unŭ medicŭ orășenescŭ orĭ comitatensŭ, pe temeiulŭ căruia are sĕ se documenteze, cumcă competenții suntŭ de constituțiă corporalŭ sănĕtósă și tare și că organele de vedere și audire nu suntŭ defectuóse. Au sĕ documenteze mai departe prin testimoniu de botezŭ că nu au trecutŭ etatea de 40 anĭ, că cunoscŭ limba germană în vorbire și în scriere, că aparținŭ națiunei maghiare, preferindu-se mai cu sémă aceia, carĭ cunoscŭ limba română.

Petițiunile provĕdute cu amintitele documente au ca sĕ se aștérnă celŭ multŭ până **în 16 Martie a. c. înainte de prândŭ la 10 óre** subscrisului magistratŭ.

Brașovŭ, 25 Februarie 1888.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei,“ precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans.“

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.